

DOWN

AUSTRALISKA NYZEELÄNDSKA VÄNSKAPSFÖRENINGEN

WWW.AUSTRALIEN-NYAZEELAND.SE

UNDER

NR 3 / 2020

MELBOURNE

i stage 4 lockdown

ARCHIE ROACH

*och festivaldag
i aboriginernas värld*

**INTERVJU MED
HANNAH WILKINSON**

*– Nyzeeländsk
fotbollsspelare
i Sverige*

**DEN TASMANSKA
DJÄVULEN**

Daniel Solander – Vem var han? / Australiens Dingo / Pic Picot - kungen av jordnötssmör
Möten med regnskogens & barriärrevets djurliv / Tur att vi trivs hemma

Besök VÄNSKAPSFÖRENINGENS HEMSIDA

På hemsidan hittar du senaste nytt om evenemang, nyheter, medlemsförmåner och tips. Du kan läsa artiklar, reseskildringar och få information om working holiday, visum mm.

WWW.AUSTRALIEN-NYAZEELAND.SE

Bli medlem

**I AUSTRALISKA NYZEELÄNSKA
VÄNSKAPSFÖRENINGEN**

Medlemsavgift 200:- kalenderår.

I medlemsavgiften ingår bland annat fyra nummer av Down Under.

Inbetalning till PlusGiro konto 54 81 31-2.

Uppge namn, ev. medlemsnummer och e-postadress.

Vi befinner oss fortfarande i omtumlande och svåra tider där covid-19 nyligen försatt Melbourne i stage 4 lockdown, en tid där Chief Minister **Michael Gunner** i Norra Territoriet spekulerar i att gränserna kan komma att hållas stängda och bevakade i ytterligare 18 månader, en tid då nya fall har konstaterats på Nya Zeeland. En av mina vänner som bor i Preston i Melbourne beskrev situationen som så deprimerande att han knappt vill kliva ur sängen och än mindre se på nyheterna för att lyssna på ännu en virusexpert. **Tina Bergqvist** skriver om situationen i Melbourne längre fram i tidningen. Det ser onekligen ut som att det kommer att dröja länge innan vi som turister återigen kan besöka Australien och Nya Zeeland. Jag hoppas att ni medlemmar och läsare efter omständigheterna mår bra och får vara friska. Ytterligare en sorglig nyhet nådde oss under våren. Våra kollegor i Danmark beslutade på ett extrainsatt årsmöte i april att den danska versionen av vänskapsföreningen läggs ner. Det var i Danmark som föreningens gemensamma historia en gång startade år 1969 men nu gick det inte längre. Under många år var vi under gemensam flagg och medlemsantalet översteg när vi var som flest 40 000 medlemmar. Från att ha varit representerade i form av Australiska Nyzeeländska Vänskapsföreningen och Kanadensisk Amerikanska Vänskapsföreningen i både Danmark, Norge och Sverige är det nu bara vi kvar, de övriga fem är nedlagda. Så likt ett mantra fortsätter jag skriva, tipsa gärna vänner och bekanta om Australiska Nyzeeländska Vänskapsföreningen och vår gemensamma tidning Down Under så vi att vi kan nå ut och bli fler medlemmar.

I det här numret kan ni bland annat läsa om den tasmanska djävulen, ni möter **Hannah Wilkinson** från Nya Zeeland som spelar fotboll för Djurgården. Tina Bergqvist skriver om mötet med **Archie Roach** på en aboriginisk festival. Läs om djurlivet på barriärrevet och i regnskogen.

Jag vill avslutningsvis önska dig/er en fin höst, förhoppningsvis inramad av vackert väder och färgsprakande löv, tvätta händerna, håll avstånd och viktigast av allt, håll ut.

Lars Wallin
Chefredaktör

Om ni har Facebook och/eller Instagram så följ oss gärna så ni inte missar evenemang och nyheter,
www.facebook.com/ausnzfs
www.australien-nyzeeland.se

Lockdown stage 4 i Melbourne 5

Archie Roach 14

Intervju med Hannah Wilkinson 8

NNEHÅLL

4 ORDFÖRANDEN HAR ORDET

7 DANIEL SOLANDER
– VEM VAR HAN?

10 DEN TASMANSKA DJÄVULEN

11 AUSTRALIENS DINGO

12 NYHETER

PIC PICOT - KUNGEN AV
JORDNÖTSSMÖR 15

MÖTEN MED REGNSKOGENS
& BARRIÄRRETVETS DJURLIV 16

TUR ATT VI TRIVS HEMMA 18

BLI MEDLEM 19

DOWN UNDER
c/o Erwin Apitzsch
Nordmannavägen 4
224 75 Lund

ISSN 2001-1121

www.australien-nyzeeland.se

REDAKTION

Chefredaktör: Lars Wallin
lars.wallin@australien-nyzeeland.se
+46 73 7544 020

Ansvarig utgivare: Erwin Apitzsch
erwin.apitzsch@australien-nyzeeland.se
+46 70 8144 865

Annonsering: Tomas Eisner
tomas.eisner@australien-nyzeeland.se
+46 8 458 05 57

Layout: Elisa Heleä

Framsida:
Pat Whelen on Unsplash

Redaktionen delar ej nödvändigtvis
åsikter som framförs i artiklar.

ORDFÖRANDEN

Erwin Apitzsch har ordet

I dessa coronatider känns Australien långt borta. När nya fall av coronasmitta registrerades i början av juli i delstaten Victoria, stängdes Melbourne ned från den 8 juli och sex veckor framåt. Några dagar senare meddelades att Nya Zeeland registrerat nya coronafall för första gången på över tre månader, vilket ledde till att Auckland stängdes ned. Att resa till Australien känns just nu som långt borta. Men på ett annat sätt känns Australien mycket nära. Den 12 augusti kunde man se australiska program på fyra TV-kanaler på den så kallade bästa sändningstiden. SVT1 sände kl 20.00 *Planet under press: Australien i lågor*, TV4 sände samma klockslag *Home and away – Australisk dramaserie*, Kanal 9 sände kl 19.55 *Gränsbevakarna Australien* och Kanal 10 visade kl 20.00 *Guldjägarna i Australien*. Det måste vara ett unikt rekord!

Statsepidemiologen Anders Tegnell har under coronakrisen kommit i rampljuset med presskonferenser och TV-framträdanden. Hans kollega i Nya Zeeland, **Ashley Bloomfield**, har genom sina lugna och sakliga, och sällan med några spektakulära, uttalanden blivit älskad av nyzeeländarna. Ashley Bloomfield är utbildad läkare och chef för Nya Zeelands hälsomyndighet och har blivit en sorts trygghet i krisen då han, sida vid sida med premiärminister **Jacinda Ardern**, har informerat om coronaviruset. På grund av coronakrisen framfördes krav på att skjuta upp det nationella valet den 19 september. Jacinda Ardern, som i egenskap av premiärminister har rätt att själv utse ett nytt datum, meddelade på en presskonferens i Wellington i mitten av augusti att hon, i ett gemensamt beslut med landets övriga partiledare, flyttat valet till den 17 oktober.

I många länder sker en uppgörelse med ett mörkt förflutet under kolonialtiden i form av att statyer rivs ner av upprörda människogrupper. I den nyzeeländska staden Hamilton har man tagit bort en staty föreställande den koloniala befälhavaren **John Fane Charles Hamilton**. Detta skedde på ett fredligt sätt efter krav från företrädare för ursprungsbefolkningen och hot om att den skulle vältras. Borgmästaren **Paula Soutgate** konstaterade: Vi kan inte ignorera vad som händer över hela världen och det gör vi inte heller.

Nyzeeländska landslagsspelaren i fotboll, **Ali Riley**, som intervjuades i nummer 2 av Down Under 2018, är tillbaka i Damallsvenskan. I mitten av juli blev det klart att hon återvänder till FC Rosengård, som hon lämnade 2018 för Chelsea. Den 24 augusti skrev Sydsvenska Dagbladet "Att Ali Riley är tillbaka i FC Rosengård är en härlig frisk fläkt, både som spelare

och person, ett energiknippe som driver på sitt lag. Därför var det extra kul att se henne visa vägen genom ett smart 1-0-mål och framspelningen som så småningom ledde till 2-0 i seriefinalen mot Göteborg". Matchen slutade 3-0 och därmed gick FC Rosengård upp i ledningen av Damallsvenskan.

Australisk fotboll "Aussie rules" är en sport som kräver löpstyrka och bollkänsla och kan beskrivas som en mix av vanlig fotboll och rugby. Amerikanen **Mason Cox** var fotbollsmålvakt under uppväxtåren i Texas men hade inga sportsliga ambitioner. I mitten av tonåren växte han snabbt och blev så småningom 211 centimeter lång. Tack vare sin längd blev han uppmärksam av en tränare och fick chansen att börja spela basketboll. Det gick dock inte så bra. Oftast fick han sitta på bänken. Sammanlagt kom han upp i 57 minuters spel under tre säsonger som basketspelare. Han satsade på en civil karriär och hade fixat ett jobb inom oljeindustrin då han fick ett oväntat erbjudande. Australian Football League (AFL) hade börjat med att bjuda in universitetsspelare i basket och amerikansk fotboll till ett rekryteringsläger för australisk fotboll i Los Angeles. Mason Cox åkte dit utan förväntningar och visste inte ens vad australisk fotboll är. Det visade sig att han hade några av de mest eftersökta egenskaperna. Som gammal fotbollsmålvakt kunde han släppa en boll med händerna och kicka, räckvidden imponerade och att fänga den ovala bollen utgjorde inga större problem. Dessutom presterade han bra i löptestet. En månad senare, i maj 2014, signerade han ett proffskontrakt med laget Collingwood utanför Melbourne, som förra säsongen snittade 58 000 åskådare på sina hemmamatcher. Det tog dock två år innan han debuterade i AFL. År 2018 var han en ledande spelare i laget, men därefter har insatserna varit mer svajiga. Mason Cox har gjort vad många trodde var omöjligt. Han var på rätt plats vid rätt tillfälle.

VM i fotboll för damer spelas i Australien och Nya Zeeland i juli-augusti 2023 med 32 deltagande lag. Konkurrenterna drog tillbaka sina kandidaturer en efter en och till slut var Colombia den enda motkandidaten. Med röstsiffrorna 22-13 beslutade det internationella fotbollförbundets exekutivkommitté att VM ska spelas i Australien (Adeleide, Brisbane, Launceston, Melbourne, Newcastle, Perth och Sydney) och Nya Zeeland (Auckland, Wellington, Dunedin, Hamilton och Christchurch). Öppningsmatchen spelas i Auckland och finalen i Sydney. Det blir något att se fram emot! ★

LOCKDOWN STAGE 4 I MELBOURNE

Text: Tina Bergqvist - Foto: Jakob Ibrom on Unsplash

2020 har inte varit ett bra år för Melbourne, Victoria i Australien. Först utfärdades ett katastroftillstånd på grund av bränderna i delstaten i början på året och nu har ännu ett katastroftillstånd har utlysts. Denna gång på grund av covid-19. 18 608 personer har smittats fram till den 26 augusti i år. Det är fler än resten av Australien tillsammans. Nu är Melbourne mitt i den andra omgången av strikta restriktioner. Källan till smittan under denna andra omgång är än så länge okänd.

Ansiktsmask ett måste

Tidigare har Melbourne varit i restriktionssteg 3, vilket innebär att man bara får vara ute för att handla mat och nödvändigheter, daglig motion, jobb, studier och för att vårda till exempel sjuka och äldre anhöriga, läkarbesök eller om misshandel i hemmet sker, och då för att söka upp en polisstation. Sedan midnatt den 22 juli måste även ansiktsmask användas när man är utomhus,

med undantag för barn under 12 år, de som har en medicinsk anledning, om man tränar, är på banken eller av jobbrelaterade orsaker, enligt tidningen The Guardian. Lärare är ett undantag under själva undervisningen, men elever måste bära mask. Det är inte heller tillåtet att besöka andra, bortsett för vård av sjuka eller äldre, eller för att hälsa på någon som man har ett intimt förhållande med. Restauranger erbjuder bara take away eller hemkörning och det råder strikta social distans-regler i mataffärer och andra affärer som har öppet. Det går bra att träna med en person, men alla badhus, gym och sportanläggningar är stängda.

Restriktion steg 4

Under tiden den 2 augusti till den 13 september har Melbourne fått ännu hårdare restriktioner. Skillnaden på tredje steget och det fjärde steget som nu pågår, är att det råder utgångsförbud för boende i Melbourne mellan klockan 20 - 05. Träning får bara ske inom fem kilometer från ens hem, liksom mathandling (om inte närmsta matbutik ligger längre bort). Träning får ske en gång om dagen, max en timme, inklusive eventuell körtid. Om ansiktsmasker inte används måste man betala en straffavgift på 200 dollar. Dock kan privatpersoner få böter på upp till 1 652 dollar. Gudstjänster och liknande måste göras online. Bröllop tillåts inte från den 6 augusti och max tio personer får vistas på begravingar (utöver de som håller i begravingen). I övriga Victoria gäller restriktionsgrad tre sedan den 6 augusti.

Omställning att jobba hemifrån

Helene från Dalarna har bott i Melbourne i 20 år och jobbar som lärare. Hon delar med sig om den väldigt annorlunda vardagen som råder nu. Hon berättar att första gången de gick in i stadie tre och hade begränsade möjligheter att röra sig i samhället var i mars.

— Jag jobbar som lärare och vår skola stängdes så vi fick jobba hemifrån. Det var en utmaning, minst sagt. På en vecka skulle vi lära oss att sätta upp lektioner på Google classroom och ha Google Meet med våra elever. Människor reagerade med panik och storhandlade. I affärerna var det slut på toapapper och pasta. Men det kändes ändå lite nytt och nästan lite avkopplande att få jobba hemifrån för första gången. Eleverna tyckte att situationen var konstig men var vid gott humör.

Vi gick sedan tillbaka till skolan i juni bara i tre veckor innan skollovet. Det var märkligt och roligt att se eleverna igen. Restriktionerna var fortfarande på plats och människor fick fortfarande bara gå ut av fyra anledningar: handla mat eller köpa medicin, jobba/studera om man inte kan göra det hemifrån, motionera max en timme per dag, och att ta hand om äldre eller sjuka släktingar.

I och med covid-19 uppmuntras de som kan att jobba hemifrån, och arbetsgivarna måste stötta detta och se till att det går.

Polis - och armékontroller

Tre veckor senare ökade covid-19-fallen. Helene fortsätter:

— Efter tre veckor hade coronafallen gått i taket i Victoria, vår delstat. Mycket högre än resten av Australien. Så nya restriktioner sattes på plats. Skolorna stängde igen och stadie 4 började. Det är karantän, vilket betyder att man inte ska lämna sitt hem om man absolut inte måste

och om det är av en av de fyra anledningarna jag nämnt tidigare. Nu får man inte heller åka längre än fem kilometer från hemmet. Om man måste resa längre bort måste man ha intyg till exempel från jobbet att man jobbar mer än fem kilometer bort. Ansiktsmask är obligatoriskt och man kan riskera böter om man bryter mot någon av reglerna. Polis och armé är på plats runtomkring och kontroller sker ständigt. Denna gång känns situationen annorlunda. Människor känner sig uppgivna och rädda och oroliga. Man undrar hur framtiden kommer att se ut och när vi kan leva som vanligt igen.

Mina elever är trötta och ledsna för de har inte träffat vänner och familj (förutom närmsta familjen) i stort sett på 5-6 månader. Jag åker och handlar mat en gång i veckan med masken på och man skyndar sig gärna. Men det är inte samma panikköp denna gång. Det absolut svåraste i min situation är att jag är singelmamma till två nioåriga tvillingar och en son, snart 19. Ingen av oss är längre utanför huset mer än en timme per dag. Jag jobbar heltid hemifrån och flickorna ska försöka göra sitt skolarbete, men det är otroligt svårt och stressfullt för mig att jonglera alla måsten. Det positiva tycker jag ändå är att vi har haft möjlighet att stanna upp och leva ett enkelt liv. Stanna hemma med familjen. Fixa i trädgården. Pyssla. Och fundera på prioriteringar.

Trots allt så verkar coronafallen vara på väg neråt i Melbourne och övriga Victoria, tack och lov. Trots att ingen vet vad som kommer att hända framöver hoppas jag att Melbourne slipper fler lockdowns och att pandemin snart är över. ★

DANIEL SOLANDER

– Vem var han?

Text & Foto: Ingmari "Carla" Dickens

Det blev inget av med Solander-firandet i Botany Bay den 26 april som vi hade sett fram emot. När de australiska myndigheterna började ställa in sportevenemang förstod vi vartåt det barkade. Och mycket riktigt: Vår planerade Solanderdag måste skjutas på en oviss framtid. Det är tråkigt, som allt annat just nu.

Mest besviken är nog *Jan Anger*, som har initierat och lagt ner hela sin själ och handlingskraft på att ordna och dona inför firandet. All heder åt honom! Hoppas orsmolnen har skingrats framemot hösten så att han kan ta tag i planerandet igen. Med lite god vilja kan man väl anse att hela 2020 markerar 250 år sedan Solander landsteg. I värsta fall får vi väl satsa på nästa år, till och med Olympiaden fick ju rätta sig efter de trista omständigheterna.

För er som inte vet: *Daniel Solander* var "Pitepojken" som blev botaniker, lärdes upp av *Linné* och skickades som hans "apostel" på *James Cooks* stora upptäcktsresa med Endeavour 1768-1771. Efter att ha studerat Venuspassagen och haft ett längre uppehåll på Tahiti, utforskat en del av Stilla havet och seglat utmed Nya Zeelands kust, steg Cook med besättning i land i vad som kom att kallas Botany Bay.

Därmed blev Daniel Solander den förste svensk som satte sin fot på Terra Australis Incognita. Han gav sig genast iväg inåt land för att samla tidigare okända växter till British Museum, där han ägnade resten av sitt liv åt att katalogisera dem enligt Linnés system. Han hann också med att utforska floran på Island, Hebriderna och Orkneyöarna innan han avled 1782, bara 49 år gammal.

Daniel Solander var en fascinerande person som gjorde banbrytande insatser inom botaniken. Han var också något av en kuf, så helt uppslukad av sin forskning och undervisning att han inte brydde sig om att publicera sina rön. Han höll låg profil och var inte ute efter ryktbarhet. Därför nådde han heller inte upp till Linnés höjder i botanikens världshistoria, men för

oss australien-svenskar var han Den Förste, och vi kan vara stolta över hans monument i Botany Bay.

Jag kan inte minnas att jag någonsin hade hört talas om Solander innan jag kom till Australien. I skolan var det mycket Linné men inget Solander (tror jag). Blev han kanske aldrig "profet i eget land"?

Nu har jag läst på desto grundligare och bland annat hittat en historia som ni kanske har hört förut. Nåja, den kan vara värd att föra vidare, om inte annat så i underhållningssyfte.

I skvallerspegeln

Under sin lappländska resa 1732 fick Linné bo hos pastor *Carl Solander* och hans hustru *Magdalena* i Piteå. Hon var då 19 år och Linné 26, en ungkarl med en passion för växternas sexualliv.

Åtta månader senare födde Magdalena Solander sonen Daniel. Som upplagt för spekulationer, alltså. Och mycket riktigt: Så sent som på 1980-talet gick det rykten i Piteå om att Daniel Solander var den hemliga frukten av en kärleksaffär mellan Linné och Magdalena. Linné hade ju tagit Daniel under sina vingars skugga och många gånger sagt att han älskade honom "som en son".

Men det kommer mer:

Hemma hos familjen Linné i Uppsala mötte Daniel Solander sitt livs stora och enda kärlek: Linnés dotter *Lisa Stina*. Ett giftermål mellan de unga tu borde ha passerat Linné förträffligt, men han satte obönhörligt stopp för det. Visste han att de båda egentligen var syskon? Fick Solander veta det, och var det därför han mer eller mindre sade upp kontakten med sin mor när han flyttade utomlands? Efter hans död fann man hennes brev till honom – oöppnade.

Vi lär aldrig få veta sanningen, men nog är det en pikant historia på högsta vetenskapliga nivå? Nästan som en såpopera i TV. ★

INTERVJU MED HANNAH WILKINSON

- Nyzeeländsk fotbollsspelare i Djurgården

Text: Erwin Apitzsch - Foto: Photosport NZ

Hannah Wilkinson är 28 år och kommer från staden Whangarei på Nordön i Nya Zeeland. Sedan 2017 har hon varit professionell fotbollsspelare i Vittsjö GIK, Sporting Club Lissabon och numera i Djurgården. Hon har spelat 98 landskamper för Nya Zeeland och har deltagit i tre världsmästerskap och två OS.

Hur började din idrottskarriär?

Jag började spela när mina bröder gjorde det, cirka åtta år gamla. Kamo Swifts var den första föreningen jag spelade för. Min pappa var min tränare på gymnasiet och i distriktet. Jag spelade också rugby och cricket och surfade mycket.

Du spelar nu i Djurgården som forward.

Har du alltid spelat på den positionen?

Ja, mestadels. Jag har också spelat mycket som ytter.

Hur länge har du varit professionell fotbollsspelare?

Efter att ha spelat collegefotboll för University of Tennessee i fem år (2012-2016) började jag min yrkeskarriär som fotbollsspelare 2017-2018 i Vittsjö GIK här i Sverige. Sedan spelade jag i Portugal för Sporting Club Lissabon i nästan ett år (2019-2020), och i år kom jag till Djurgården och har kontrakt till 2021. Anledningen till att jag kom tillbaka till Sverige är att min partner bor här och att det är en kultur som jag är bekant med. Jag är nyfiken på nya lag och nya platser i Sverige och då blev det Djurgården. Damallsvenskan är också en av de bästa ligorna i världen för kvinnlig fotboll.

Hur är det att vara professionell fotbollsspelare?

Jag älskar det faktum att få göra en karriär i en idrott som jag älskar! Ofta är trycket extremt högt, men jag känner att det gör mig till en bättre spelare. Det jag gillar minst med det professionella livet är att vara borta från min familj i Nya Zeeland.

Vad tycker du är roligast med fotboll?

Jag har älskat fotboll ända sedan jag började spela. Det finns ju en anledning till att fotboll kallas det vackra spelet, och den kick jag får av att vinna är sensationell. Jag gillar att vara i en lagmiljö där vi kan arbeta tillsammans för ett gemensamt mål.

Vad är din största framgång hittills?

Jag har spelat 98 landskamper för Nya Zeeland och gjort 26 mål. Det tycker jag är en oerhört speciell prestation. Jag tror att det bara är sex spelare som har fler landskamper än jag. Det var alltid min dröm att spela för mitt land, och jag har varit med i Fotbolls-VM tre gånger och i två OS-turneringar, så min dröm har blivit verklighet! Den största framgången i internationella mästerskap är att vi nådde kvartsfinalen vid OS i London 2012.

Vad är din värsta fotbollsupplevelse?

Jag har drabbats av två korsbandsskador, första gången 2015 och sedan igen 2018. Det var de mörkaste tiderna i min karriär. Jag var borta från fotbollen cirka 6-7 månader vid båda tillfällena, så det blev många timmar i gymmet och mycket musik. Vid den andra skadan var jag dock mycket mera disciplinerad och målmedveten.

Hur länge skulle du vilja fortsätta spela professionell fotboll?

Så länge min kropp tillåter det! VM spelas i Nya Zeeland och Australien 2023, så där vill jag vara med och hoppas nå min topp då.

Vad är det för skillnad att spela i professionella klubbar och att spela i landslaget?

I professionella klubbar spelar man med världens bästa spelare från många olika kulturer. Det är en enorm variation i spelstil beroende på spelarna och tränarna. Jag tror att det är den största skillnaden.

Förutom att du är en professionell fotbollsspelare studerar du psykologi.

Hur är det möjligt att kombinera dessa aktiviteter?

I professionell fotboll utgör min "arbetsdag" ungefär halva dagen, och den andra halvan ger utrymme för mina studier. Jag tycker att det är ett bra komplement och det förbereder mig för livet efter fotbollen.

Har du kunnat använda dina kunskaper i psykologi på fotbollsplanen?

Jag tror att när trycket börjar bli överväldigande är min kunskap i psykologi oerhört användbar, i synnerhet att utöva mentala tekniker som mindfulness. Den mentala träningen hjälpte också när jag var korsbandsskadad att underlätta den kroppsliga rehabiliteringsprocessen.

Förutom fotboll spelar du countrymusik.

Kan du berätta mer om ditt intresse för countrymusik?

När jag kom till Tennessee för att spela collegefotboll växte mitt intresse för countrymusik mycket snabbt. Jag åkte till Nashville vid ett tillfälle och kunde inte få nog. Det innebar en enorm inspiration för mina egna musikaliska alster.

Vad tänker du göra efter att ha avslutat din fotbollskarriär?

Jag hoppas kunna fortsätta med min musik på något sätt och även en karriär inom psykologi.

Vad tycker du är det bästa med Sverige/Nya Zeeland?

Jag älskar den svenska kulturen och hur progressivt landet är. Min partner är också härifrån och det har gjort att jag har engagerat mig i den svenska kulturen. Nya Zeeland kommer alltid att vara mitt hem, och det finns verkligen inget bättre än det. Det är den vackraste platsen i världen!

I Sverige säger vi att det finns en rivalitet

mellan Australien och Nya Zeeland. Vad är din åsikt om det?

Ja, Sverige har rätt! Det har alltid varit en enorm rivalitet mellan de båda länderna. Australien och Nya Zeeland liknar varandra på många sätt, och jag tror att rivaliteten härrör från vilket land som är den "överlägsna nationen" på södra halvklotet. Så fort Australien och Nya Zeeland möts i en idrottstävling kommer man definitivt att se rivaliteten i full aktion! ★

DEN TASMANSKA DJÄVULEN

- Ett mytomspunnet djur

Text & Foto: Tomas Eisner

Är man i Tasmanien måste man ju se det mytomspunna djuret den tasmanska djävulen, ett djur som är så omtalat och förknippat med Tasmanien. Djuret som många hört talas om men få har sett. "The Tasmanian Devil" är idag utrotningshotad. För att vara garanterad att få se den får man ta sig till en park eller snarare en fristad där man skyddar och även föder upp utrotningshotade djur.

I området runt och i Cradle Mountain National Park finns idag en av de få kvarvarande grupperna av den tasmanska djävulen. Att denna endemiska art (ett djur som endast finns på Tasmanien och ingen annanstans i världen), nu helt håller på att försvinna beror på en sjukdom som snabbt spridit sig mellan djuren. Det handlar om en form av cancer som sätter sig i och runt munnen på djuren och gör det svårare och svårare att äta och till slut dör dom av svält och uttorkning. Detta har gjort att man nu kämpar hårt med att få arten att överleva. Därför har man skapat dessa parker/fristäder där man föder upp och tar hand om olika hotade arter. Det är tyvärr inte bara den tasmanska djävulen som är hotad utan det finns även andra arter som också behöver skyddas.

När vi hade ägnat några dagar åt vandring och att utforska Cradle Mountain och dess djurliv ville vi förstås också se detta mytomspunna djur. På vägen ut från parken, nära hotellet, hade vi turen att finna en park där man föder upp bland annat den tasmanska djävulen som sedan släpps ut i det vilda. Parken heter Devils@cradle och här koncentrerar man sig främst på den tasmanska djävulen men parken är också ett hem för de närbesläktade arterna spotted-tail quoll och eastern quoll. Dessa är Tasmaniens tre största köttätande pungdjur. Alla tre arterna är hotade eller utrotningshotade men finns vilda i Cradle Mountain National Park. Parken Devil@cradle rymmer runt 80 - 100 djur av dessa tre arter. Parken stöds av staten och olika zoologiska parker som alla är intresserade av det långsiktiga bevarandet av dessa arter.

Förmiddagen då vi besökte parken var det inte alls så mycket folk, så vi kunde i lugn och ro titta oss omkring innan vår guidade visning skulle börja. De olika guidade turerna ger en god inblick i den dagliga driften av parken och att vi kunde komma närmare djuren. De turer som erbjuds är så kallade

"After Dark Feeding" där man får vara med vid matningen av djuren och en "Äta middag med djävulen" tur på kvällen. Under turerna får man, under ledning av en av parkarbetarna, en större förståelse för deras liv. Här fick vi också se och höra mera om den så kallade Devil Facial Tumour Disease. Den sjukdom som hotar att utrota hela beståndet av den tasmanska djävulen.

Här följer en kortare beskrivning av de olika djuren som vi fick se i parken:

Den tasmanska djävulen är världens största köttätande pungdjur. Man tror att arten fanns på fastlandet för länge sedan men att dingon utrotade den. Det är en mycket effektiv asätare med kraftfulla käkar som kan bita igenom ben. "Djävulen" är en opportunistisk jägare som äter nästan allt från insekter och ormar till större arter som pungråtta, wallaby och wombat.

Efter födseln stannar ungarna kvar i pungen i cirka fyra månader och diar innan de blir för stora för att rymmas i pungen och får då börja leva på kött. Vid ungefär nio månaders ålder separeras de från mamman för ett liv på egen hand. En tasmansk djävul blir cirka 5 - 6 år. I och med att djävulen också äter kadaver är även trafiken ett hot. Längs med vägarna finns alltid ett "smörgåsbord" av kadaver så man behöver vara väldigt försiktig när man är ute och kör efter mörkrets inbrott.

Spotted-tail quoll är den största arten i quollfamiljen. Den äter det mesta från insekter, kräftor, ödlor, ormar och fåglar till små däggdjur som kaniner och pungråttor. Även små wallabies och wombats som kan vara större än dom själva. Honan kan ha upp till sex ungar i pungen. Den lever helst i regnskogar och tät eukalyptusskog och blir 3 - 4 år.

Eastern quoll är en mindre art i quollfamiljen. Ett snabbt och smidigt rovdjur som jagar på natten efter insekter och små däggdjur. Det har också gjorts sig känd för att stjäla mat från den mycket större tasmanska djävulen. Den lever lika länge som sin artfrände den fläckiga quollen och hittas oftast i gräsmarker, hedar och i regnskog. Den fanns tidigare även på fastlandet men finns nu endast på Tasmanien. ★

AUSTRALIENS DINGO

Text: Åsa Duffy - Foto: Pixabay

Den australiensiska dingo härstammar från tamhundar och forskare har bedömt att djurets förfäder kom till Australien tillsammans med människor. Det sägs att historien började för femtusén år sedan när några kinesiska hundar kom med båt till Australien. De genetiska studier som har gjorts pekar på att det troligen rör sig om ett ganska litet antal hundar som kom iland vid ett och samma tillfälle. Studier visar att dingo har varit isolerad under minst 3 500 år och därför är en unik kvarleva där utseendet hos den tidiga tamhunden finns bevarat. En dingo är mager, väger mellan 13 till 18 kilo och är ungefär 60 centimeter i mankhöjd. De har en gyllengul päls men det finns också mörkare varianter. De har vanligtvis vita markeringar på bröstet, fötterna och ytterst på svansen. De har stora öron och ett smalt ansikte. Djuren lever oftast i flock om ungefär tio individer och har sina egna revir. Födan består av små pungdjur, kaniner, mindre däggdjur och as. Den äter också insekter och frukt men kan även döda tamboskap. När dingo jagar tröttnar de först ut sitt byte och sedan springer de ikapp och biter det till döds. Det sägs också att dingo jagar för sitt eget höga nöjes skull och i Australien betraktas dingo som ett skadedjur. Ett hot mot djuret i det vilda är att den korsas med tama hundar, vilket har gjort att den på senare år har ökat i antal. Det går att hålla en dingo som tamdjur, men de kan acceptera människor enbart om de levt med dem före sin könsmognad. En dingo är skygg och kan verka aggressiv mot främlingar. I de områden där dingo är utbredd finns varningsskyltar om att inte mata dem och att vara försiktig och inte gå nära dem. På populära Fraser Island är dingo fridlyst och får inte jagas. Man får inte mata dem och gör man det blir det dryga böter.

En viktig anledning till detta är att de kan bli närgångna, något man vill undvika eftersom de då riskerar att bli beroende av människor för sin föda.

Dingo har en betydande plats i den australiensiska ursprungsbefolkningens historia och återfinns på många grottmålningar och i berättelser. Dingo är ett mycket omstritt djur i Australien där de som håller dem som boskap beskriver dem som rovdjur och grymma, medan naturvårdare kräver att de ska bli skyddade tillsammans med många andra vilda djur och menar att de gör nytta genom att hålla rent från döda djurkroppar. Det görs därför många insatser med att reglera den växande stammen med bland annat stängsel för att hålla dem borta från boscapsmarker längre söderut i landet. Även om dingos är vilda djur är de oerhört skygga. Men under åren har det rapporterats att de ska ha anfällt människor och i ett fall ha dödat en person. För över trettio år sedan försvann en bebis på en australiensisk campingplats nära Ayers Rock där familjen campade. Föräldrarna sade att hon dödade av en dingo men blev aldrig trodda. Vi vet att rovdjur över hela världen har en potential att döda människor men de flesta av oss kommer aldrig i närheten av att ens skymta något. Trots det finns rapporter om attacker, även om det är mycket ovanligt. Dingo i Australien är inget undantag. I slutändan handlar det om att vara medveten om faran och därför alltid behandla en dingo med försiktighet och respekt. Dingo är en ikon i Australien och spelar en viktig roll för att skydda mångfalden i ekosystemet. Utmaningen är att begränsa antalet och hålla djuren på en rimlig nivå och att människor visar respekt för dingo. ★

Nyheter & MEDLEMSFÖRMÅNER

Läs Down Under – Medlemstidningen 1984 – 2020 online

Nu är arkivet med äldre utgåvor utökat och på sidan Down Under 1984 – 2020 (PDF) kan du läsa äldre utgåvor av medlemstidningarna News, News Letter, AUSNZ My Planet Magazine, Curoius och Down Under.
www.australien-nyzeeland.se

Våra kollegor i Danmark lägger ner den danska föreningen

Det är med stor sorg som vi tar del av nyheten att venskapsföreningen i Danmark under våren valt att avsluta sin förening. Allt har sin tid brukar man säga, och det har varit en fantastisk resa tillsammans. Under många år arbetade vi under gemensam flagg. Den svenska föreningen vill rikta ett stort och uppriktigt tack för allt vi fick uppleva tillsammans, en fantastisk tid som gett oss upplevelser, vänskap och minnen för livet.

”Ekstraordinær generalforsamling i DANZ

Da det på den ordinære generalforsamling den 7. marts blev vedtaget at nedlægge Dansk Australisk New Zealandsk Venskabsforening, afholdt vi, som vedtægterne foreskriver, en ekstraordinær generalforsamling den 23. april 2020”
venskabsforening-danz.dk

Australien runt med Julia Bradbury på svtplay

Följ med programledaren Julia Bradbury på en oförglömlig resa genom Australien där hon på 12 000 kilometer får uppleva storstad, vildmark och precis allt däremellan. svtplay.se

Maorier på Nya Zeeland

Pip och Julie är två tatueringare på Nya Zeeland som brinner för den inhemska tatueringen, Ta-moko. De vill sprida traditioner och kunskap och se till att kvinnor har en plats i den traditionella konsten. kunskapskanalen.se

Midnight Oil brinner igen

Det legendariska bandet Midnight Oil är tillbaka med nytt material, det första på 18 år. I höst släpps ett minialbum men redan nu kan man lyssna på den nya singellåten Gadigal Land. En låt med referenser till de traditionella landägarna i Sydneyområdet. Gadigal land är en riktigt stark rocklåt förstärkt med blåssektion, tunga riff och en text som för tankarna till storhetstiden kring 1987. www.midnightoil.com

UD förlänger avrådan från alla icke nödvändiga resor

På grund av den fortsatta osäkerhet som råder för internationellt resande med anledning av det nya coronavirusets spridning, förlänger UD sin avrådan från icke nödvändiga resor till alla länder som beslutades den 14 mars 2020 till att gälla fram till och med den 15 nov 2020. www.swedenabroad.se

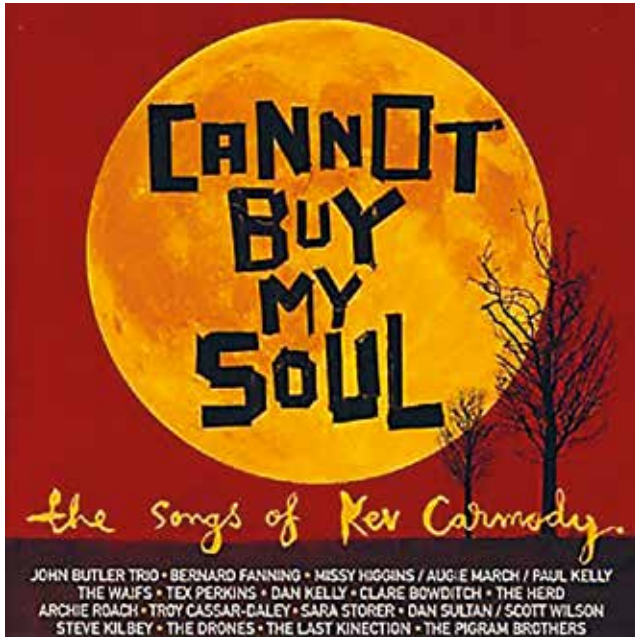
Nya Zeeland skjuter upp valet

Höstens val i Nya Zeeland skjuts upp en månad, uppger premiärminister Jacinda Ardern. Parlamentsvalet ska nu bli verklighet den 17 oktober. – Jag tänker inte ändra datumet igen, säger Ardern. www.aftonbladet.se

Lagens strängaste straff för mördaren i Christchurch NZ

En australisk högerextremist som mördade 51 muslimer i två moskéer i Christchurch har dömts till lagens strängaste straff; livstids fängelse utan möjlighet att bli frigiven i förtid. Det var första gången som straffet dömdes i Nya Zeeland. svenska.yle.fi

Besök vår hemsida www.australien-nyazeeland.se
eller vår Facebook-sida www.facebook.com/ausnzfs
för aktuella föreläsningar, föreningsmöten och evenemang.

Hyllningsskiva till Kev Carmody

13 år efter att den australiska ikonen Kev Carmody släppte "You can not buy my soul" släpps nyutgivning som inkluderar tolkningar av artister som Mo'Ju, Birdz, Alice Skye, Courtney Barnett, Jimmy Barnes, The Drones, John Butler, Archie Roach, Steve Kilbey, Dan Sultan, The Waifs mfl. Min personliga favorit är Electric Fields version av legendariska "From little things big things grow", missa inte videon som går att hitta på youtube, ett mästerverk. www.kevcarmody.com.au/cannotbuymysoullyrics

Australiens gräns är stängd för de flesta

Du kan endast resa till Australien om du är australisk medborgare, permanent bosatt, nära familjemedlem till en australisk medborgare eller någon som är permanent bosatt eller om du är en nyzeeländsk medborgare som vanligtvis är bosatt i Australien. Personer med övriga typer av visum som vill komma till Australien av särskilda anledningar, måste ansöka om, och beviljas, ett undantag av Australian Border Force. Alla inkommande resenärer måste genomgå en 14-dagars karantänperiod på utsedd plats (till exempel på ett hotell), i den stad i Australien de anländer till.

covid19.homeaffairs.gov.au/travel-restrictions-0

Nya Zeelands gräns är stängd för de flesta

Nya Zeelands gräns är stängd för de flesta resenärer och inresor är strikt kontrollerade. Alla inresande testas för covid-19 och 14-dagars karantän är obligatorisk. Nyzeeländska medborgare, permanent bosatta och personer med giltiga inresetillstånd som återvänder till Nya Zeeland, behöver inte godkännande från Immigration New Zealand före avresa. covid19.govt.nz

It's a Grand Old Flag to be played in the local Arrernte language

THE DEMONS will run out to a special version of their theme song on Saturday night at TIO Traeger Park, with It's a Grand Old Flag to be played in the local Arrernte language. The rendition of the song was translated by country musician Warren H Williams and was first

played when Melbourne opened Sir Doug Nicholls Round in 2018. This year's Heart of the Nation match will see the song played prior to the Dees taking on St Kilda. www.melbournefc.com.au

Australien i lågor på svtplay

Australisk dokumentär från 2020. Australiens torra skogar har alltid brunnit. Eucalyptusträden är anpassade till det. Men under den svarta sommaren 2019 slukade eldstormen allt i sin väg. Tretusen bostäder brann upp, minst nio människor dog. Oräkeliga vilda djur blev också lågornas offer när skogarna förvandlades till aska. svtplay.se

Skriv eller föreläs med Vänskapsföreningen

Vi söker både föreläsare och berättelser till Down Under. Hör av dig om du kan tänka dig att dela med dig av dina upplevelser från Australien och Nya Zeeland. lars.wallin@australien-nyazeeland.se

Bli medlem i vänskapsföreningen

Bli medlem i Australiska Nyzeeländska Vänskapsföreningen. Som medlem erhåller du bland annat medlemstidningen Down Under 4 gånger per år. Inbetalning av 200 SEK till PlusGiro konto 54 81 31-2 Var vänlig ange namn, eventuellt medlemsnummer och adress. Medlemsavgiften gäller för kalenderår.

ARCHIE ROACH

och festivaldag i aboriginernas värld

Text & Foto: Tina Bergqvist

Sommaren innebär alltid festivaldags i Adelaide. I början på mars i år passade jag på att besöka två spännande arrangemang med aboriginfokus: "Yabarra – Dreaming in light" och ett bokprat med nationalikonen Archie Roach.

Yabarra – Dreaming in light

Under Fringefestivalen anordnades utställningen "Yabarra – Dreaming in light". Den hölls på Tandanya som är ett konstgalleri med fokus på aboriginiska konstnärer. "Dreamtime" inom aboriginkulturen är en del av skapelseberättelsen och deras motsvarighet till hur världen blev till. Enligt aboriginerna sjöngs den nya världen fram med hjälp av olika drömvarelser, som gick runt på jorden och skapade växter, djur och allt annat. Ljus- ljud- och rökeffekter bidrog till en magisk stämning och det var otroligt häftigt att se en eld spraka och att få lyssna på berättelser om den aboriginiska kulturen. Magiska bildspel spelades upp här och var; Vintergatan lyste upp i taket när en drömvarelse, Yura, tog sig fram och skapade världen. Det bjöds på vacker aboriginmusik och dans vid en billabong (vattenhål) och längst in i lokalen spelades ett oväder upp, där vinden blåste i träden och rök virvlade upp.

Vintergatan: Wodliparri

På stora stenar fanns en bit av Dreaming-berättelsen, där vi som var där fick lära oss mer om till exempel Vintergatan, eller Wodliparri. Wodliparri är en himmelsk sjö där förfäderna bor. De mörka platserna i Vintergatan är en lagun, där den heliga skapelseormen Yura finns. Yura kan finnas överallt samtidigt och där Yura uppenbarar sig kommer det snart ett stort överflöd av vatten.

Weeping rock of Tjirbruki

En sten berättade historien om Tjirbruki som bar sin döde brorson genom kusten till Patpangga (Rapid Bay). På vägen stannade han till för att sörja, och tårarna som föll till marken förvandlades till en sötvattenkälla, som fortfarande flödar av hans tårar än idag.

På en annan sten fanns ett inspirerande budskap om lärande och att observera det som finns runt om oss. Där stod följande: när vi ser något kommer vi att börja lära oss om det. Lärande kommer från tålmod, un-

dervisning kommer från kunskap/vetande och att se kommer från att respektfullt vänta på att förstå. Dreaming-landskapet andas med den första och äldst levande kulturen.

Det var en helt fantastisk utställning! Även om den förmodligen riktade sig mer till barn med tanke på att det kom många grupper med skolbarn under tiden jag var där, blev jag minst lika fascinerad och tagen som de blev.

Archie Roach på Writer's Week

Jag passade även på att besöka Writer's Week på Adelaide Festival, där författare håller i ett bokprat utifrån sina egna böcker. Jag hade siktet inställt på Archie Roach, som är en australiensisk ikon och som är en av dem som stals från sin familj och sattes i en "vit" australiensisk familj när han var två år. Han har gett ut en biografi med namnet "Tell me why". Han är även en musiker som är känd bland annat för låten "Took the children away" och han har gett ut 12 album. Han är en förkämpe för aboriginiska rättigheter och en stark röst för Stolen generations. Vi var över 500 personer som andäktigt lyssnade på vad han berättade, mitt i den strålände sommarsolen.

Bokpratet pågick under en timme, och jag hade gärna suttit kvar och lyssnat några timmar till om det hade varit möjligt. En journalist ledde samtalet framåt med intressanta frågor och funderingar. Archie berättade om sin uppväxt, hur han återfann sina syskon (som han inte visste att han hade) när han var femton, om hur han fastnade i alkoholens våld, sin musik, bok och även lite om sin hälsa (han har lungcancer). Archie har en fascinerande förmåga att använda humor för att få folk att skratta trots det tunga han gått igenom.

I slutet fick publiken ställa frågor och han gav kloka, eftertänksamma och inspirerande svar till alla. Han peppade en ung aboriginkille till att fortsätta studera och att orka kämpa vidare. En maorikvinna från Nya Zeeland berättade att hon lagt märke till alla fina skyltar i Adelaides omgivning som erkänner aboriginiska platser, lyfte fram att väldigt lite görs för att faktiskt stärka aboriginernas rättigheter och ställning i Australien, till skillnad från hur det är på Nya Zeeland. Det håller jag verkligen med om. Det blev spännande och givande diskussioner. Archies historia berörde mig verkligen, och jag kunde se att flera i publiken grät. Det var en väldigt fin festivaldag i aboriginernas tecken, och jag hoppas att det blir ännu mer fokus på aboriginernas liv, kultur och hur vi kan hjälpa till att stärka deras rättigheter under kommande år. ★

PIC PICOT

- kungen av jordnötssmör

Text: Åsa Duffy - Foto: Daniel Allen

På Nya Zeeland, i staden Nelson på Sydön, finns en annorlunda besöksattraktion. Nämligen en jordnötssmörfabrik vid namn PIC:s Peanut Butter World. Hit kommer besökare från hela världen för att lära sig allt om tillverkningen av kanske världens mest hälsosamma och godaste jordnötssmör. Historien bakom det berömda jordnötssmöret är en riktig solskenshistoria som tog fart år 2007. Det hela började med att nyzeeländaren Pic Picot upptäckte att jordnötssmör fått mer och mer tillsatt socker och han bestämde sig för att göra sitt eget. Med ett gammalt familjerecept och en cementblandare började han tillverka jordnötssmör hemma i garaget. Till en början producerade han fyrtio burkar som han sålde på Nelsons berömda Farmers Market. Tanken var att kunna försörja sig på sin hobby fram till pensioneringen några år senare. Succén lät dock inte vänta på sig och ryktet om hans fantastiskt goda jordnötssmör spred sig som en löpeld i hela Nya Zeeland. Snart var efterfrågan större än vad han maktade med att kunna tillverka hemma i garaget. Han flyttade in i en industrilokal och stängde sin olönsamma tvättomat och började tillverka jordnötssmör som såldes i hela landet. Förra året öppnade han sin senaste fabrik "Pic's Peanut Butter World" i Nelson. Här produceras och säljs drygt 25 000 burkar till hela världen och utgör hälften av Nya Zeelands jordnötssmörsmarknad med en omsättning på drygt 275 miljoner kronor om året. Verksamheten sysselsätter 40 anställda och går numera också på export till Australien, Singapore, Malaysia, Japan, Kina, USA och Storbritannien. Jordnötssmöret görs naturligt utan socker och med färsrostade jordnötter som importeras från Australien. Pic Picot menar att det finns inga hemligheter utan det hela är väldigt enkelt och allt handlar om kvalitet. De är helt transparenta om sina ingredienser och tillverkningsmetoder och de använder inga tillsatser som socker, palmolja eller konserveringsmedel. De högklassi-

ga jordnötterna som odlas i Australien innehåller mindre mättade fetter och har hög proteinnivå med frisk syra. Företaget har vunnit flera priser och två gånger har de vunnit Deloitte's Fast 50-index för snabbast växande företag. Varumärket har snabbt etablerat sig som marknadsledande och i sortimentet finns förutom jordnötssmör även mandelsmör och smör av cashewnötter.

Det har inte varit en spikrak resa. Pic Pico var lite av familjens svarta får som hoppade av sin arkitektutbildning eftersom han misslyckades med alla sina tentor. Han byggde en segelbåt och seglade runt Stilla havet, slog sig ner i soliga Nelson och startade en seglarskola och senare en restaurang där han slet några hundår. Parallellt med att han började göra jordnötssmör i cementblandaren i garaget drev han en olönsam tvättomat. När han började förlora sin syn på grund av en ärftlig sjukdom, som gjorde honom oförmögen att läsa och skriva var han tvungen att stänga tvättomaten. De fyrtio burkarna jordnötssmör som han sålde varje vecka på den lokala marknaden gjorde att han med nöd och näppe klarade sig ekonomiskt. Resten är historia och idag har han lyckats skapa ett personligt varumärke som ständigt utvecklas. Pic Picot och hans varumärke är oskiljaktiga och det gör honom till den perfekta varumärkesambassadören. Trots att han har nått pensionsåldern finns det inte på kartan att slänga in handduken och dra sig tillbaka. Pic Picot är en av Nelsons ikoner och han delar frikostigt med sig av goda råd och sitter i flera styrelser och hjälper andra företag som vill etablera sig. Han har ständigt nya idéer och har nyligen lanserat en energibar med jordnötssmör på påse. Som ambassadör för varumärket har han ständigt sin svarta labrador och ledarhund Fido vid sin sida. Den pryder också varumärket och ställer gärna upp på bild med Pic Picot. ★

MÖTEN MED REGNSKOGENS &

Text & Foto: Birgitta Eriksson

Att Australien har ett unikt djurliv vet vi och kan kanske ses i djurparker runt om i världen. Men att få uppleva djurlivet ute i naturen ger minnen man gärna tänker tillbaka på. När vi reste till Australien och Nya Zeeland 2017 hade vi lagt upp en rutt som skulle täcka in de delar vi inte besökt tidigare. I Australien blev det den nordöstra delen med bland annat regnskog och Lady Elliott Island i Stora Barriärrevet. Vi ville bland annat uppleva regnskogen och flög därför från Hongkong till Cairns och vidare med buss till hamnstaden Port Douglas. En mycket charmig stad. En av dagarna deltog vi i en organiserad tur till Mossman som både gav oss en vandring i regnskogen och i havet. I regnskogen såg vi bland annat stora blåvingade fjärilar (blå kejsaren), draködlor, kalkoner, mängder av slingrande växter och 2000-åriga träd. I det långgrunda och ljumma havet fick vi med hjälp av spjut försöka fånga krabbor och fisk. Inte helt lätt. En liten fångst blev det dock som sedan tillagades och avnjöts tillsammans med nybakat bröd innan det var dags att vända tillbaka till Port Douglas.

Hidden Valley väl värt besväret

Efter några dagar i Port Douglas tog vi bussen till Cairns och hyrde bil för fortsatt färd söderut längs A1-an. Med en förprogrammerad Tom-Tom i mobilen som "färdledare" tog vi sikte på nästa övernattningsställe i Hid-

den Valley. Vi såg många sockerodlingar, en del banan- och mangoodlingar samt några levande och några döda kängurur. Framåt sen eftermiddag ledde en något förvirrad Tom-Tom oss upp på en minst sagt slingrande brant väg, ett stycke lite rakare asfalterad väg och slutligen en grusväg med "fordar" fram till Hidden Valley, som verkligen gjorde skäl för namnet där det låg långt från annan bebyggelse och väl dolt bland eucalyptusträd och snår. De 32 milen dit från Cairns var värt besväret. Tyvärr hade vi bara en övernattningsställe där, men hann ändå uppleva en del av den omgivande naturen och det rika fågellivet innan vi körde samma väg tillbaka till A1. Det blev krypkörning den branta och kurviga vägen ner i hållande regn. Där kom min mans vana från bilkörning på Madeira väl till pass.

Näbbdjur, grodor och blodiglar

Nästa stopp gjorde vi i Broken river på Broken river resort/retreat, drygt 40 mil längre söderut i regnskogen. Även här var vi nästan ensamma gäster och kände oss väldigt välkomna, och även underhållna – i matsalen kunde vi njuta av fåglar som matades utanför fönstret, både färggranna papegojer och "skrattande" kookaburra. Den andra natten vaknade vi av en minst sagt högljudd "rockkonsert". Det var kärlekskranka grodor som höll igång en stor del av natten.

BARRIÄRREVETS DJURLIV

Under våra dagar i Broken river gjorde vi förstås vandringsturer i regnskogens härliga grönska. Förutom den otroliga växtligheten och fågellivet träffade vi på blodiglar och två forskare. Blodiglarna fastnade snabbt på kläder och händer, särskilt nära den forsande floden. Forskarna samlade in blad och andra växtdelar i syfte att försöka se om deras DNA påverkas av klimatförändringar.

Väl tillbaka efter turen i regnskogen upptäckte jag att en blodigel tagit sig in under mitt byxben och börjat suga blod. Fy och usch. Men det var lätt att med hjälp av saltet vi fått av receptionspersonalen få den att släppa taget. Jag var inte den första som fått närbildkontakt med de blodsugande iglarna.

Broken river är också känt för sina näbbdjur. Vi spanade efter dem längs floden i regnskogen, men såg mest fåglar och sköldpaddor. Bättre tur hade vi framåt kvällen när vi gick till en särskild utsiktsplats. En hel del näbbdjur kom upp till ytan och visade sin märkliga blandning av anka (näbben), bäver (svansen) och utter (kropp och päls). Dessutom lägger de ägg. Minst sagt häftigt.

Via Hervey Bay till Lady Elliots djurliv

Efter ytterligare många mil och två övernattningsnätter via Capricorn Cave

och Hervey Bay var det dags för flygturen till Lady Elliot Island för ett par dagars öliv. Flygturen i det lilla propellerplanet via Bundaberg var en fin upplevelse i sig. Vi hade alldeles klart väder och kunde njuta av grönskande fält på fastlandet, blått hav och till sist den sandiga ön under oss. Själva vistelsen på ön är förstås något vi gärna drömmer tillbaka till inte minst i coronatider. Ön är häckningsplats för mängder med fåglar och i korallreven lever spännande fiskar och andra varelser. Uppe på stränderna stöter man på skyltar med texten "Don't step here!!! My kids are sleeping..." Många fina upplevelser fick vi under dagarna på Lady Elliot, men den allra bästa var nog den natt vi tog en promenad längs stranden i månskenet och fick se en sköldpaddas otroliga arbete – allt ifrån äggläggning till övertäckning av äggen med sand och vandrigen ner till havet igen. Vilken enorm kraftanstängning det måste vara. Det hela skedde i månens sken och var inte över förrän solen började gå upp. Vi har sett en liten del av detta "skådespel" tidigare på Heron Island, men detta är ett minne som jag ofta drömmer tillbaka till. ★

Tjugoårsfirande vid brasan

Studiedags

TUR ATT VI TRIVS HEMMA

Text: Beata Akersten - Foto: Stina Akersten Heath

Tur att vi trivs hemma. Tänk hur vår värld ändras, har vi sagt många gånger det senaste året. Australien är långt borta, men ändå så nära.

Vi var tveksamma när det gällde att skriva om corona i Australien, eftersom vi trodde att coronapandemin snart skulle vara över när majnumret av "Down Under" kom. Nu finns åtskilliga artiklar i tidskrifter och böcker med olika syn på detta hemska virus, vars spridning vi fortfarande inte ser slutet på.

Vår dotter Stina är extra frustrerad på grund av en fotskada och hon känner sorg över att folk plågas och dör en smärtsam död på grund av viruset. Hon kände skam att gå till doktorn, ville inte besvära, eftersom det finns andra som har det mycket värre. Följden blev en långvarig process med värk och många läkarbesök.

Detta år blir annorlunda för hela världen. Ändå inte så mycket för oss på landet hemma på släktgården i Björsäter i Västra Götaland. Hittills har släkt och vänner varit förskonade från viruset. Vi gamla är i +70-karantän. Sommaren blev verkligen inte som vi tänkt oss för vår familj med dotter och familj i Australien. Storebror i Sverige fyllde 50 år i juli. Det skulle vi fira ordentligt. Datum för festen var planerad och biljetter från Australien för fem personer var bokade och betalda. Tidigt förstod vi att resan inte skulle bli av. Även andra besök från Australien blev inställda. En syssling till våra barnbarn befinner sig sedan i mars hos sin farmor i England. Hon skulle göra en rundresa i Europa och besöka oss, precis som hennes syster gjorde förra året.

Helt plötsligt har världen blivit "större", avståndet mellan Sverige och Australien känns inte så överkomligt längre. Vi är verkligen tacksamma för tekniken i dessa tider. Vi har haft mycket kontakt med vår dotter i Australien och fått bilder och information om läget runt staden Gunnedah i New South Wales där vår dotter bor.

Australien stängde fort ner och gav starka restriktioner, dödstalet kunde räknas i hundratal i Australien, jämfört med tusental i Sverige.

Genom TV har också vi kunnat följa en del av hur läget down under utvecklar sig men det är ändå svårt att sätta sig in i situationen. Frekventa kontakter med ord och bild förmedlade via appen WhatsApp har hjälpt oss en hel del.

Här kommer några glimtar från våra samtal under coronatiden. Även Australien drabbades av toapappershysterin i början. Hade man bra kontakt med en pubägare kunde man utnyttja att pubarna stängdes. Där fanns det lager och man kunde eventuellt få köpa toapapper, givetvis till överpris. Australien hade strängare regler för vistelser utanför hemmet. Att köpa mat, åka till doktorn och till apotek var tillåtet. Det fanns också möjlighet att hjälp äldre släktingar med matinköp. En skröna eller rykte: En kärlekskrank yngling åkte till sin käresta, åkte fast och fick höga böter två gånger, men tredje gången blev det en månads fängelse.

Stängda skolor och universitet gjorde att alla tre barnen kom hem. Underbart att vara hemma med gott om plats både inne och ute. Det gällde dock att se till att man inte hade för mycket oönskat sällskap när det var dags för lärarkontakt på distans via dator, mikrofon och kamera. Det var ett tag

sedan vi skrev om våra barnbarn och deras skolor. Nu är det universitet som gäller för flickorna. Storasyter Ellen är på sluttampen med sin civilingenjörsutbildning och har gjort sin praktik. Maja har gått ett år på sin utbildning till fysioterapeut, båda i Newcastle. Jack har börjat sin gymnasieutbildning på Farrer's internatskola i Calala nära Tamworth, där han har valt inriktningen idrott/jordbruk.

Barnbarnen Ellen och Maja har stor nytta av sina körkort och kunde handla åt farföräldrarna, "Granny & Pop", samt sprida stor glädje genom musiken. Mamma Stina fick också god hjälp med lite av varje i hushållet. Lärorikt för Maja att vara med på mammas läkarbesök och sen få agera sjukgymnast hemma. Mycket passande eftersom hennes praktik blev inställd. Jack hjälpte till hemma på gården, men även hos grannen. Men det var distansutbildning som gällde, så disciplin måste även hållas hemma. De tre hundarna var överlyckliga att alla ungdomarna var hemma, de tre katterna likaså. En fördel var också att familjen hade mer tid tillsammans. Majas tjugoförårsdag i april fick firas i liten skala med bara familjen.

När det sedan var tillåtet att återvända till universitetet blev det en stor omställning igen. Hundarna hoppade upp i bilens baklucka när Maja skulle packa in sitt bagage för att återvända till universitetet. Jack var däremot väldigt glad över att under en övergångsperiod få eget lyxigt rum på flygpersonalens hotell vid flygplatsen i Tamworth. Det var annat än på internatskolan med delat rum och utan lyxigt badrum.

Stina har fullt upp i sitt arbete hos Gunnedahs "Optometrist". Hon undrar ibland varför många äldre behöver glasögon just nu, kan det vara den sociala biten som saknas männe. Munskyddet för personalen är nödvändigt, men inte attraktivt. Svärsonen kör långa resor med djurtransporter för att

utjämna djurbesättningar efter torka i stora delar av Australien och även efter den stora branden.

I skrivande stund (augusti 2020) läser vi om nya coronabrott, bland annat i delstaten Victoria och även på Nya Zeeland, som annars hade klarat sig anmärkningsvärt bra. Med kort varsel kan det på nytt bli omfattande restriktioner, med isolering och andra begränsningar, så det dröjer innan vi kan känna att allt är normalt. Vi väntar alla på att ett säkert och väl utprovat vaccin ska bli tillgängligt, så att riktig samvaro återigen ska vara möjlig.

Vi känner oss lyckligt lottade eftersom vi ändå har kontakt flera gånger per vecka med våra kära. De är långt borta, men ändå inte. Tur också att vi fortfarande trivs hemma, det tål att upprepas i dessa tider. ★

BLI MEDLEM / FÖRMÅNER

Bli medlem i Vänskapsföreningen och utöka dina kunskaper om länderna, inte bara som rese mål, utan också om bland annat kultur, historia, sport, vin, studier, arbete och hur det är att leva i Australien och Nya Zeeland. Det är också ett forum för medlemmarna att dela egna reseupplevelser med andra med samma intresse.

Bli medlem

Inbetalning av 200 SEK till PlusGiro konto 54 81 31-2. Var vänlig ange namn, ev. medlemsnummer och e-postadress. Vi arbetar konstant med att skaffa flera och bättre fördelar för dig som medlem. Utöver medlemstidningen Down Under, hemsidan och deltagande i olika arrangemang runt om i landet.

B

Vill du skriva en artikel för **DOWN UNDER?**

Har du rest, studerat, arbetat eller
upplevt något intressant med koppling
till Australien och Nya Zeeland?

Kontakta oss via www.australien-nyazeeland.se

